

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

V. De materia vniuersalis cui contingit vnitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

similitudinem posse deferre ut intellectus non discernat inter illa indiuidua, etiam dum actu vtrumque simul cognoscit, quod obiectio non impugnatur. Exemplum additum ad rem non est, quia quando duo indiuidua corpora intuitiue videntur, apparent in diuersis locis, & ita quantitatibus similia sunt, ex præcæptum destinatione, distinguuntur ab intellectu; quod si penetrata apparent, tanta poterat esse similitudo, ut postquam vtrumque simul intellectui obiceretur, non valeret intellectus vnum ab alio discernere. Ita fore credo, si duo oia omnino æqualia oculis obicerentur, in quibus vnum ab altero sensus, neque intellectus discerneret, sed vtrumque initar vnus apprehenderet.

PUNCTUM V.

De materia vniuersalis, cui contingit vnitatis.

§. I.

Iuxta obiectiue præcipientes rem dirimo.

- 1 **V**T vniuersalis essentia magis innotescat, explicanda est natura, cui tanquam subiecto contingit vniuersalitas, siue hæc in vnitatis rationis, siue in cognitione consistat, quod in opinione non præcipientem ex parte actus, etiam facile dicatur esse collectionem indiuiduorum, non sine difficultate videtur posse defendi. Meum est explicare quomodo iuxta hanc sententiam formaliter, & non obiectiue præcipientem, quam amplector, res sit componenda. Cum verò gratis in fauorem communis sententia, obiectiue præcipientis suscipere explicandam vniuersalis naturam, iuxta vtramque sententiam, iam teneor difficultatem hanc in vtraque explanare, quæ non minus, imò forsan magis obiectiue præcipientes vrget, quam tantum ex parte actus præcipientes admittentes.
- 2 Vulgo dicitur iuxta obiectiue præcipientes intellectum per cognitionem præcipientem, quæ non attingit differentias, attingere formalitatem quandam realem indiuisibilem potentem contrahi secundum se totam ad quodlibet inferius, & ad omnia, quæ sub illa continentur, ita vt per cognitionem, quæ abstrahitur animal ab omnibus differentiis, & speciebus cognoscatur vnum indiuisibile sentiendi principium, quod idem secundum se totum reperitur in homine, & idem secundum se totum reperitur in Petro, & modò ad hanc speciem, modò ad illam indiuisibiliter sumptum contrahi potest, quia seculis differentiis nullum est principium, per quod differant diuersæ rationes animalis, sed omnes sunt vnum eâ ratione, quæ sine differentiis constituuntur, & quia per rationem tantum rationes illa sunt extra differentias, per rationem tantum dicuntur habere vnitatem.
- 3 Sententiam efficacissimè impugnari, mihi semper suaui, nonnulla non leuis momenti contra illam expendam. Nihil est in Petro, quod realiter sit in Paulo: ergo implicat conceptus quidam obiectiuus, qui secundum totum id, quod importat, possit prædicari de Petro, & possit prædicari de Paulo. Antecedens probauit Controu. 4. Metaphys. Punct. 3. vbi probauit omnia, quæ sunt in Petro, esse identificata cum differentiis indiuidualibus Petri. Consequentiam probo. Conceptus obiectiuus potens prædicari de Petro, & Paulo debet esse in Petro, & in Paulo: sed nullus conceptus, qui est in Petro est in Paulo: ergo nullus conceptus, qui prædicatur de Petro, & est in Petro, est in Paulo: ergo nullus conceptus, qui est in Petro, & prædicatur de Petro, potest prædicari de Paulo, cum nullus conceptus, qui in Paulo non est, possit de ipso prædicari. Dices posita abstractione resultare rationem omnino eandem, & communem Petro, & Paulo. Contra: posita abstractione non resultat in obiecto identitas aliqua realis, quia abstractio non immutat obiectum realiter: ergo tantum resultat identitas intentionalis vel rationis. Sed hæc non potest deferre ut vt verificentur de eodem subiecto illa, quæ soluta hac vnitatis rationis non habebant physicam identitatem: ergo vnitatis rationis non potest deferre ut vt rationes, quæ illa seculis realiter non identificantur cum subiecto, de illo identificentur. Huc vsque legitimus est discursus, primum enim antecedens, & consequens ex illo illatum,

admittunt Doctores, cum quibus agimus, & per se notum est recognitionem obiectum relinquere in se ipso inuariatum, ut contra recentiores supra ostendimus. Secundum antecedens est manifestum, quia verificatio sumitur ex identitate reali, quæ est inter subiectum & prædicatum, & non ex identitate, quam ego fingo, quantumvis enim ego per apprehensionem, vel quomodocumque fingam hominem identificari cum equo, tertium illud fictum ex homine, & equo, neque de homine, aut de equo verificari poterit, neque poterit verificari hominem esse equum, aut equum esse hominem. Consequentia est legitima: Pergo ulterius: sed illa ratio hominis vna per rationem, & multiplex realiter secundum totum id, quod dicit, non identificatur cum Petro, & Paulo, quia includit rationem hominis realiter identificatam cum Petro, quæ non identificatur cum Paulo, & rationem hominis identificatam cum Paulo, quæ non identificatur cum Petro: neque aliquid in illa ratione vna per intellectum reperitur, quod indiuisibiliter cum vtroque identificetur, quia rationis vnitatis cum nullo identificatur, & obiectum vnum identificatur cum Petro tantum secundum rationem hominis à Petro abstractam, & cum Paulo tantum secundum rationem hominis à Paulo abstractam, quæ realiter distinguuntur: ergo nihil est in illo obiecto vno, quod indiuisibiliter possit prædicari de Petro, & Paulo.

Verge, nihil est in Petro, aut in Paulo quando datur ratio hominis abstracta ab illis, quod non sit, quando deficit abstractio: sed quando deficit abstractio nihil est in Petro, quod sit commune Paulo, aut realiter identificatum cum Paulo: ergo neque quando abstractio adest: ergo adhuc posita abstractione, nihil datur, quod secundum eandem indiuisibilem rationem possit de indiuiduis distinctis prædicari. Idem infero in ratione generica respectu differentiarum, nihil enim potest includi in ratione animalis abstracta, quod secundum eandem rationem indiuisibilem prædicetur de homine, & equo.

Rursus si vna ratio indiuisibilis abstracta esset communis omnibus, secundum eandemmet indiuisibilem rationem ratio omnium hominum prædicaretur de Petro, & in Petro esset ratio aliqua, quæ eadem indiuisibilis esset in reliquis omnibus indiuiduis, & quodlibet indiuiduum in quocumque alio suam naturam agnosceret, quam ab ipso posset repetere, & aliud reddere non deberet, quia eodem iure illi competeat, potius posset respondere, quod petis intus habes, quia eademmet natura propria Petri, quæ esset in Ioanne, esse similiter propria Ioannis, & esset similiter in Petro, esset enim in vtroque, & vtriusque esset propria, quatenus propria cum alieno opponitur & neutrius propria diceretur, quatenus proprium opponitur communi, illa enim natura communis esset vtriusque indiuiduo.

Ob hanc rationem cenleo adhuc in opinione præcipientem obiectiue cognitionem terminatam ad conceptum hominis respicere tanquam subiectum vnitatis, per quam constituitur vniuersalis, siue hæc sit ens rationis, siue ipsa abstractio realis, rationem hominis, quæ est in Ioanne, & aliam rationem hominis, quæ est in Petro, & sic alias rationes hominis dispersas per omnia indiuidua, quæ in se etiam secundum illas formalitates, ratione quarum terminant cognitionem, realiter non identificantur, etiam si illa à differentiis mente præcendantur, & per cognitionem identificentur vnitatis extrinsecæ, quæ à cognitione non distinguitur secundum veriorum sententiam, quam vt veriorum tradidi, ex vi cuius naturæ illæ cognoscuntur vt vnum obiectum vnitatis negatiuæ, quia ex eo præcisè, quod intellectus non percipiat illarum differentias indiuiduales eas omnes inter se confundit, & eodem modo se habet circa illas, ac se haberet sensus circa duo obiecta omnino similia, & æqualia penetrata, in quibus non discerneret vnum ab alio, & eodem modo se haberet in ordine ad obiecta distinguenda, ac si vnum tantum videret obiectum, licet in re duo attingeret. Confirmatur: materia illa, cui superadditur vnitatis intentionalis, seu ficta vt condistincta ab vnitatis illi superaddita non est vna, sed multiplex. Sed natura, quæ subternitur vnitati, vt distincta ab vnitatis terminat cognitionem per quam fit vniuersalis: ergo natura multiplex, quatenus est multiplex realiter terminat cognitionem, per quam illi superadditur vnitatis intentionalis: seu rationis. Maior

ab omnibus admittitur: Minor facillimè probatur: Cognitio, per quam natura fit vna (esto ad vnitatem terminetur, quod mihi falsum est) non tantum terminatur ad vnitatem, sed concretum vnum; quod essentialiter dicit subiectum, cui subternitur vnitatis, quatenus ab vnitatem distinctum: ergo natura, cui accedit vnitatis, quatenus ab vnitatem distincta terminat cognitionem, per quam fit vniuersale: ergo natura vt multiplex realiter per se ipsam terminat cognitionem, per quam fit vniuersale, licet terminet eandem cognitionem, vt vna per rationem, quod ego iudico verum non esse, quia in mea sententia cognitio, per quam fit vniuersale, constituit naturam vt vnam, non verò ad illam vt vnam terminatur.

7 Obiicies: natura adhuc vt distincta ab vnitatem, & vt illius subiectum, non terminat cognitionem, per quam fit vniuersalis, secundum differentias, sed secundum prædicatum abstractum à differentis: ergo non terminat naturam vt multiplex: Probo consequentiam; non potest terminare cognitionem vt multiplex, & vt distincta, quin terminet secundum illam rationem, quæ est multiplex, & distincta: sed est multiplex & distincta secundum differentias: ergo si non terminat cognitionem secundum differentias, sicut de facto accedit, non terminat cognitionem quatenus multiplex & distincta. Respondeo concedendo antecedens, & negando primam consequentiam; deinde concedo maiorem; & distinguo minorem: natura est multiplex & distincta secundum differentias: in ordine ad nostrum intellectum concedo: in se est multiplex, & distincta per differentias, subdistinguo: per differentias tantum, nego; per differentias, & per se ipsam, concedo, quælibet enim formalitas, quæ abstrahatur à Petro, etiam ratione entis secundum se per se ipsam habet non esse in Ioanne, licet in ordine ad nostrum intellectum, secundum illam formalitatem præcisam non dicatur distincta, quia intellectus noster distinctionem, quam habet Petrus à Ioanne secundum quamcumque formalitatem, quam in se includit tantum attribuit differentie individuali.

8 Ex quo fit intellectum nostrum cognoscentem rationem hominis, quæ est in Ioanne præcisè differentis individualibus, cognoscere has rationes formaliter vt distinctas in se, seu secundum formalitates, quæ per se ipsas important distinctionem, licet non illas cognoscat vt distinctas in ordine ad intellectum, hoc est; secundum formalitates, quibus intellectus distinctionem attribuit, quod solemus explicare docentes intellectum cognoscere rationes has vt distinctas negatiuè, & non positiuè. Ex hac doctrina facile distinguitur consequens eodem modo: ergo si intellectus non cognoscit differentias, non cognoscit naturas vt distinctas in ordine ad intellectum, concedo consequentiam; vt distinctas in ordine ad se, nego consequentiam.

9 Ex his inferes cognitionem, per quam fit hoc vniuersale animal terminari ad formalitatem animalis, quæ est in homine, & ad formalitatem animalis, quæ est in equo, & in aliis speciebus, vt inter se distinctis realiter, quibus tribuit vnitatem extrinsecam sue rationis. Si verò difficile percipiatur præcisè differentis individualibus adhuc naturas inter se distingui hanc difficultatem secum fert opinio obiectiuè præcendens, quam ego non amplector; sed latè impugno in Metaph. Controu. 4. Punct. 8. Quomodo autem conceptus animalis in se includens animalitatem equi distinctam ab homine possit prædicari de homine, & conceptus hominis includens humanitatem Petri distinctam à Ioanne possit de Ioanne prædicari, dicam postea, dum explicem quomodo conceptus hominis, qui iuxta opinionem præcendentium formaliter dicit aggregatum omnium indiuiduorum, possit de Petro, & de quocumque indiuiduo prædicari.

§. II.

Iuxta præcidentes tantum formaliter questionem definio.

10 EX hac doctrina necessariò inferitur quid dicendum sit iuxta opinionem præcendentem tantum ex parte actus, & non ex parte obiecti, quam ego constanter defendo. Affirmo in mea sententia formaliter tantum

præcendente cognitionem, per quam fit vniuersale terminari ad collectionem omnium indiuiduorum, quæ sub illa ratione communi contineri dicuntur, quæ omnia confusè cognita in ordine ad connotata communia, & similia instar vnius nature cognoscuntur, & extrinsecè per ipsam cognitionem vnum vniuersale denominantur. Hæc opinio est Nominalium, quos optimè vindicat Hurtad. à calumnia, quæ illis imponitur, videlicet ipsos negasse conceptus vniuersales, & tantum vniuersalia in rebus constituere. Tribuitur etiam D. Thomæ, quem cum Nominalibus sentire contendit Hurtad. & plura illius testimonia refert, confertque cum Nominalium testimoniis, ex quibus vnum tantum dabo, in quo videtur nostram sententiam, expresse ab Angelico Doctore fuisse traditam. Sic ille Opusc. 55. *Hæc autem similitudo sine species existens in anima est vna numero, & singularis, eius tamen vniuersalitas non ex eo, quod sit in anima, sed ex eo, quod comparatur ad plura singularia eodem modo se habentia opinata* (hoc est cognita) *eodem modo. En asserit Angelicus Doctor vniuersalitatem esse ex eo, quod cognitio terminatur ad plura singularia cognita eodem modo, hoc est, similia inter se. Eandem opinionem Hurtadus attribuit Patri Suariorum Disput. 5. Metaph. sect. 1. o. subsect. 2. vbi illam tenaciter amplectitur, eandemque defendit Arriaga disp. 6. Logice sect. 4.*

Ad huius opinionis faciliorem intelligentiam breuiter explico, de quo latè Controu. 4. Metaph. Punct. 8. quid sit rem confusè, quid distinctè cognoscere. Res confusè agnoscitur, quando ex vi illius cognitionis non potest secerni ab alia, quæ per eandem cognitionem attingitur, quod contingit, quando duæ entitates, quas cognitione confundi dicimus, & instar vnius attingi, cognoscuntur per connotata communia, & inter se similia, exempli gratià cognosco hominem, & equum per connotata similia, videlicet sensationes, quæ similes in vtroque reperiuntur, tunc dicor cognoscere animal, quod est confundere hominem, & equum, & vtrumque confundere vnum respectu alterius, quia ex vi illius cognitionis non valeo hominem ab equo discernere, neque equum ab homine, quod facerem si hominem non per sensationes, quas habet, quibus alia similes in equo correspondent, sed per intellectiones cognoscerem, quibus alia similes in equo non reperiuntur; tunc enim in ordine ad has operationes hominem ab equo distinguerem, seu hominem in ordine ad equum distinctè cognoscerem. Ex hoc fit posse idem obiectum confusè, & distinctè cognosci per eandem cognitionem in ordine ad diuersa extrema, cum enim cognosco hominem simul cum equo per operationes sentiendi, & dicor cognoscere animal, confundo hominem cum equo, in quo sunt operationes similes illis, per quas hominem cognosco, & illum distinguo à lapide, in quo similes operationes non reperiuntur. Hac ratione dicor per cognitionem, quæ apprehendo animal non apprehendere distinctè vt rationem hominis, quia etsi illam apprehendam, illam confundo cum equo, qui non est homo, quæ etiam ratione prædicatum animalis, quod est homo, confundo cum equo, quia tamen non illud confundo cum aliquo, quod non fit animal, sicuti confundo hominem cum aliquo, quod non fit homo, dicor distinctè cognoscere animal, & confusè cognoscere hominem, licet animal sit identificatum cum homine, & ipsum hominem in ordine ad eadem obiecta eodem modo cognoscatur, animal enim identificatum cum homine confunditur cum animali equi, & cum equo, & distinguitur ab omnibus, quibus non conuenit ratio animalis, quod etiam conuenit homini quatenus significato per hunc conceptum animal, ex vi cuius tantum confunditur cum equo, & aliis speciebus, quibus conuenit ratio animalis, & distinguitur à lapide, & ligno, & reliquis omnibus, quæ animalia non sunt. De hoc latius loco citato.

His positis, dico vniuersale specificum, v. g. homo includere pro materiali Petrum, & Ioannem, & reliqua indiuidua, in quibus ratio hominis reperitur, quæ omnia indiuidua tanquam per formam extrinsecè denominantur vnus homo, & vnum vniuersale per cognitionem, quæ omnia apprehenduntur in ordine ad operationes similes in omnibus, per quam cognitionem confunduntur inter se omnia indiuidua cognita, & omnia illa propter nimiam connotatorum similitudinem instar vnius cognos-

cognoscuntur, ita vt tantum possit intellectus omnia simul sumpta discernere ab illo indiuiduo, in quo similes rationes non inueniantur, verbi gratia ab hoc equo, non vero possit in ipsis indiuiduis vnum ab alio discernere, nec possit intellectus dicere an plura, vel pauciora cognoscat, cum nihil representatur in omnibus, quod propter nimiam similitudinem in quolibet illorum non videatur reperiri, est enim cognitio illa cuiusdam obiecti veluti definitiui in modo cognoscendi, quia non magis discernitur in toto illo obiecto, quam in qualibet parte illius, seu in tota indiuiduorum collectione, quam in quolibet indiuiduorum contento sub illa collectione, ratione cuius similitudinis, seu condistinctionis in ordine ad nostrum intellectum, tota illa collectio apparet instar predicabilis secundum de totam de quocumque indiuiduo, etiam si tantum de quocumque indiuiduo possit predicari secundum rationem inadeguam, in qua cum illo identificatur, vt postea dicam. Explicata iam materia vniuersalis speciei, facile vniuersalis generici materia innotescit, sicut enim vniuersale specificum hominis fit ex collectione indiuiduorum, quae sub hominis specie continentur, & vniuersale specificum equi ex collectione indiuiduorum, quae continentur sub specie equi, & sic de aliis speciebus, vniuersale genericum fit ex collectione indiuiduorum, ex quibus sunt species, verbi gratia hoc vniuersale animal ex his indiuiduis hominis, ex quibus fit species hominis, & ex indiuiduis equi, ex quibus fit species equi, & sic ex omnibus indiuiduis contentis sub ratione communi animalis. Quae omnia indiuidua dicuntur vnum animal ex vi cognitionis, quae attinguntur in ordine ad operationes similes in quolibet illorum repertas, ex vi cuius omnia inter se confunduntur, & tantum distinguuntur a reliquis indiuiduis, & speciebus, in quibus ratio animalis non reperitur, videlicet a ligno, & lapide. Secundum hunc discurrendi modum materia vniuersalis speciei, & differentialis, videlicet hominis, & rationalis non distinguuntur, quia vtrumque vniuersale respicit eadem indiuidua tanquam inferiora, quorum collectionem vtrumque dicit pro materiali; distinguuntur autem vniuersalia, quia rationale tantum connotat rationationes, quorum fit principium, sicut animal tantum connotat sensationes, homo autem connotat sensationes, & rationationes tanquam procedentes ab vno principio indiuisibiliter significato, quod est homo.

Materiam vniuersalis esse collectionem omnium indiuiduorum iuxta non praecindentes obiectiui eiusdem rationibus probatur, quibus probauimus materiam vniuersalis, esse collectionem rationum abstractarum, & non vnam simplicem rationem abstractam in opinione obiectiui praecindendum. Secundum specialius probatur iuxta principia huius sententiae. Ablata vna ratione praecisa ex parte obiecti nihil potest intellectui obici, quod antecedit unitatem, quae in cognitione consistit, praeter indiuiduum aliquod, vel plura, quae simul cognoscantur, sed vnum indiuiduum est materia apta vt fiat vniuersale multis commune, neque vt illi tribuatur unitas extrinseca, siquidem illam habet intrinsecam in se ipso: ergo illud, quod obicitur tantum potest esse indiuiduorum collectio, seu plura indiuidua habentia operationes aded inter se similes, vt in ordine ad illas, possit intellectus instar vnius obiecti indiuisi ea omnia indiuidua cognoscere. Confirmatur per vniuersale constitutum vnum, & indiuisum illud, quod a parte rei erat multiplex, & diuisum antecedenter ad cognitionem, per quam fiat vniuersale: sed a parte rei antecedenter ad cognitionem per quam fit vniuersale tantum erat collectio indiuiduorum, quae dicit plura indiuidua inter se diuisa: ergo tantum haec indiuiduorum collectio fieri potest vna & indiuisa, seu vniuersalis.

§. III.

Argumenta soluta.

Occurrunt nonnulla soluenda argumenta contra doctrinam traditam, quibus solutis illius veritas clarius elucet.

Obiicies primò. Collectio indiuiduorum non potest predicari de quolibet indiuiduo, seu inferiori contento sub vniuersali: sed vniuersale predicatur de quolibet infe-

riori sub illo contento: ergo vniuersale non dicit totam collectionem indiuiduorum, seu inferiorum, quae sub continet. Idem argumentum fit contra doctrinam traditam iuxta opinionem obiectiui praecindendum, quorum vniuersale diximus continere plures rationes abstractas inter se distinctas, quarum collectio de nullo inferiori potest predicari. Respondeo vniuersale predicari de omnibus indiuiduis non secundum se totum, sed secundum aliquam partem sui, quae apparet instar totius, quia intellectus non decernit inter partem, & totum, propter confusionem partium vniuersalis, videlicet singulorum indiuiduorum cum toto vniuersali, seu cum tota collectione indiuiduorum: collectio enim illa, vt supra dicebam, representatur quasi definitiui modo, ita vt non magis apparere videatur in tota illa simul sumpta, quam in qualibet parte illius, representatur enim qualibet pars sine ratione per quam in ordine ad intellectum distinguitur a comparte, & ita vt non distincta ex parte actus ab alia comparte, & consequenter vt non distincta a toto, quia pars tantum differt a toto per aliam compartem, cum qua simul totum componit, & non cognita alia comparte vt distincta, nulum est caput, ex quo cognoscatur pars vt distincta a toto. Ad argumentum in forma respondeo: Collectio, quam dicit vniuersale non predicatur de quolibet indiuiduo: aequialenter, & quoad modum predicandi, nego: ratione materiae, subdistinguo; secundum se totam, concedo; secundum aliquam partem sui, nego. Itaque collectio est predicabilis de pluribus indiuiduis, seu inferioribus secundum plures rationes, quas includit abstractas a pluribus inferioribus siue abstractione obiectiui, siue formali, & est predicabilis de quolibet indiuiduo seorsim sumpto secundum rationem abstractam ab illo indiuiduo, quae in illa collectione includitur.

Obiicies secundò. Si in hac predicatione *Petrus est homo*, non predicatur vniuersitas illa singularium saltem materialiter, sed vnum tantum, quod identificatur cum Petro, predicatio non erit vniuersalis, sed singularis. Respondeo in predicatione naturae vniuersalis de inferiori sub illa contento, predicatum non retinere vniuersalitatem, quam antea habebat, sed contrahi subiectum ad rationem illam inferiorem, quae subiectum circumscribitur. Dicitur autem predicatione naturae vniuersalis, quia est predicatum cuiusdam naturae, quae continebatur in illo vniuersali, quod per aggregationem inferiorum erat constitutum, & quia eodem modo significatur iam contracta in actuali predicatione, quo significabatur aggregatum, in quo continebatur, in hac enim predicatione *Petrus est homo*, ratio hominis identificata cum Petro, quae tantum se tenet ex parte predicati, eodem modo significatur, quo significabatur tota collectio hominum in hoc vniuersali specifico *homo*.

Obiicies tertio. In hac predicatione *Petrus est homo*, tantum se tenet ex parte predicati ratio hominis identificata cum Petro, & nihilominus est predicatione vniuersalis: ergo haec predicationes *Petrus est Petrus*; *Petrus est quidam homo*; *Petrus est hic homo*, erunt predicationes naturae vniuersalis, quia illarum qualibet idem dicit ex parte predicati, ac dicit propositio illa *Petrus est homo*. Respondeo praedictas propositiones non esse naturae vniuersalis, quia non dicunt ex parte predicati naturam identificatam cum Petro, quae in vniuersali continetur, eodem modo significatam, quo significatur totum vniuersale *homo*, sed affectam signo particulari, aut demonstratiuo, quibus non afficitur predicatum huius propositionis naturae vniuersalis *Petrus est homo*. Adde in hac propositione predicatum nominis praecise quatenus significatur ex parte predicati praecindere ex parte actus, vel ex parte obiecti eo modo, quo praecisiones admittuntur a differentiis indiuisibilibus, in illis vero non praecindere, quia signum particulare, & demonstratiuum illas important.

Obiicies quarto. Vniuersale est aggregatum omnium indiuiduorum: ergo hoc complexum *omnis homo* erit vniuersale. Respondeo negando consequentiam, quia in illo complexo significantur singularia distincta inter se, quia complexum illud ratione signi *omnis* resoluitur formaliter in istud, *hic homo*, & *hic homo*, & *hic homo*, &c. Sed instabis etiam in aggregato, in quo nos vniuersale constituimus, significantur indiuidua vt distincta inter se: ergo eadem est ratio in vtroque. Probatur assumptum: indiuidua significantur et similia: ergo vt extrema distincta, relatio

enim similitudinis non potest esse nisi inter extrema similia. Respondeo in vniuersali non significari indiuidua vt similia formaliter, & positivè, sed materialiter, & negativè, quia tantum significantur non differentia inter se propter similitudinem fundamentalem, quam habent, quæ apparet veluti quædam identitas, cum propter illam non possit intellectus vnum indiuiduum ab alio discernere.

PUNCTUM VI.

De aptitudine vniuersalis ad essendum in multis, & predicandum de multis.

1 **T** Homines ferè omnes, in quibus est Rub. q. 4. proœcial. n. 58. qui censent vnitatem vniuersalis esse ens rationis, eodem modo de aptitudine vniuersalis ad essendum in multis philosophantur, qui reiiciendi sunt rationibus infra dandis, & ex his, quæ contra illos de vnitatem vniuersalis tradidimus. P. Fonseca, & alij, qui nescio quam vnitatem multis communem naturæ intrinsecam meditantur, aptitudinem ad essendum in multis eodem modo intrinsecam eidem naturæ largiuntur, qui eodem modo reiiciendi sunt circa præsentem difficultatem, quo reiecti sunt circa vniuersalis vnitatem. Hurtadus, Arriaga, & ferè omnes recentes, qui asserunt vnitatem consistere in cognitione, in eadem aptitudinem constituunt, asseruntque naturam esse aptam vt sit in multis, & vt predicetur de multis dicere in natura denominationem quandam extrinsecam à cognitione desumptam. Quid in questione tantum de nomine sentiendum sit, paucis explicabo.

2 Dupliciter potest natura vniuersalis considerari apta esse in multis, aut actu in multis. Primò physicè, & realiter, secundò intentionaliter, seu in ordine ad nostrum intellectum. Dicam prius quid circa aptitudinem, & existentiam physicam sentiendum sit, & postea ad intentionalem procedam.

3 **SIT PRIMA CONCLUSIO:** Existencia realis & physica naturæ vniuersalis in suis inferioribus conuenit illi realiter & physicè ratione partium quas includit. Ratio est, quia hæc existencia nihil aliud est, quam identitas singularium cum partibus materialibus vniuersalis: sed identitas non distinguitur ab ipsa natura identificata: ergo cum singularia, quæ identificantur sint realia; identitas singularium, quæ est existencia physica vniuersalis in suis inferioribus, ab ipsis singularibus non distinguetur, & eiusdem rationis erit cum illis. Consulto dixi hæc existentiam in multis vniuersali realiter conuenire ratione partium, & non ratione totius, quia cum totum non sit reale physicum, sed tantum intentionale, nihil potest illi conuenire ratione sui independentem ab intellectu. Secundò, quia physicè totum nullam aliam habet identitatem cum partibus, præter illam quam singulæ partes habent cum inferioribus; eadem enim inferiora confusè cognita partes vniuersalis constituuntur, & ex hac identitate partium cum inferioribus resultat totum dici cum illis identificari. Itaque sicuti singula indiuidua, quæ in re erant plura, per abstractionem extrinsecè sunt vna natura vniuersalis, sic singulæ existentie indiuiduorum in se ipsis per abstractionem dicuntur vna aptitudo naturæ vniuersalis ad essendum in multis cum accommodata distributione, quæ de pluribus diximus prædicari. Ob hanc rationem doctè dixit Smigletius disp. 4. q. 1. n. 33. posita abstractione sequi ordinem, & aptitudinem naturæ ad essendum in multis, licet enim hanc aptitudinem habeat natura à parte rei, quia reuera est in multis; tamen non habet à parte rei aptitudinem per modum vnius, & cum multis, sed diuisa, & non vna: vnde hæc aptitudo non est realis, sed rationis, quia est fundata in abstractione, quæ fit per rationem. Per ly *rationem* non ficta, sed intentionalis aptitudo intelligenda est.

4 **SECUNDA CONCLUSIO:** Ad actum existendi in multis per identitatem propriè loquendo nulla supponitur aptitudo, seu potentia, quia hic actus tantum dicit identitatem indiuiduorum secum ipsis; nulla autem entitas est potens identificari secum: quia identitas illi conuenit per suammet entitatem, ad quam in eadem entitate nulla potest potentia supponi. Sicuti de aptitudine ad existendum dicam Controv. 2. Metaph. quam dicam propriè non fuisse potentiam, cum quælibet res per se ipsam existat, quod clariùs cernitur in nostro casu; in quocumque enim statu

consideretur entitas, consideratur identificata secum ipsa, sic homo possibilis identificatur cum animali rationali possibili, & homo existens cum animali rationali existenti. Hæc de existentia physica naturæ vniuersalis in multis: venio iam ad existentiam intentionalem.

Duplicem existentiam intentionalem in inferioribus circa naturam vniuersalis contemplantur. Prima, quæ fit per simplicem comparationem, quæ sine iudicio naturæ cognoscitur, instar respicientis inferiora de quibus potest prædicari, quæ conuenientia solet significari per hæc complexa, *natura ad inferiora; natura cum inferioribus; natura in inferioribus*, quæ conuenientia exprimitur quacumque relationi apprehensione, quotiescumque enim apprehendo patrem, apprehendo cum ordine ad filium, nullo iudicio intercedente; & cum quis dubitat an alia sint paria, apprehendit conuenientiam inter astra, & numerum patrem, nullumque conficit iudicium, imò sæpe apprehendimus totam propositionem ab alio prolata, & totum obiectum illius, & nullum iudicium ferimus de illo obiecto; postquam enim ego audio hominem dicentem, *Petrus currit*, sæpe obiecto apprehenso hæret intellectus, nullumque fert iudicium de obiecto proposito. Alia existentia intentionalis fit per comparationem compositam, quæ formaliter dicit iudicium, ex vi cuius enunciamus hoc esse illud. His præmissis rem definio.

SIT TERTIA CONCLUSIO. Per puram abstractionem naturæ ab inferioribus, quæ iam præcognita supponuntur, natura fit apta, & proximè potens vt comparetur per simplicem comparationem ad plura indiuidua. Probo hæc conclusionem: Ante ipsam comparationem nullus potest esse proximior naturæ status ad comparationem, quam status abstractionis, neque alius actus immediatus simplici comparationi potest excogitari, quam status abstractionis: ergo per hanc abstractionem constituitur natura proximè potens comparari ad plura, seu esse in pluribus per simplicem comparationem. Ex hac conclusione inferitur aptitudinem ad existendum intentionaliter in multis per simplicem comparationem esse realem intentionalem, siquidem identificatur cum abstractione, quæ est realis cognitio.

QUARTA CONCLUSIO: Existencia naturæ vniuersalis in inferioribus per simplicem comparationem consistit formaliter in actu, quo intellectus naturam, quam iam à multis abstraxerat ad eam comparat tanquam ad extrema, cum quibus habet conuenientiam, seu identitatem, quam intellectus per illum actum apprehendit, & non iudicat. Probo clare: esse in multis intentionaliter, dicit vt illud esse in multis, quod in se habet obiectum, habeat in mea intentione, seu in meo intellectu: ergo dicit, quod ego illud cognoscam; ergo dicit meam cognitionem: ergo comparatio naturæ ad multa dicit meam cognitionem: ergo comparatio non composita, seu non iudicativa dicit cognitionem, quæ non sit iudicium: ergo dicit apprehensionem.

QUINTA CONCLUSIO. Hæc comparatio simplex naturæ ad multa, seu hæc apprehensio, in qua sita est prædicta comparatio non habet pro obiecto aliquod ens rationis, neque naturam abstractionem respicit formaliter vt habentem ordinem seu relationem ad inferiora, sed tantum instar habentis ordinem, seu relationem ad illam, eo modo, quo intellectus apprehendit Angelum non vt iuuenem, sed instar iuuenis. Probo hæc conclusionem: composita comparatio naturæ superioris ad inferiora, quæ illam de his prædico, vt cum dico *Petrus est homo, Ioannes est homo*, non habet pro obiecto aliquod ens rationis: ergo neque simplex; vtrique enim est inter obiecta identificata, neque maior ordo, seu relatio cognoscitur ex vi iudicii circa extremorum identitatem, quam ex vi apprehensionis circa eandem identitatem: ergo sicuti iudicium fertur per comparationem compositam naturæ superioris ad inferiora absque vilo figmento, sic potest dari apprehensio comparans naturam superiorem ad inferiora absque vilo figmento. Ratio à priori est, quia neutra formalis comparatio respicit relationem aliquam formalem ex parte obiecti, quæ esset rationis, quia relatio realis inter extrema identificata nequit reperiri, sed tantum obiectum exprimat modo relatiuo representatum, quasi bis eadem indiuidua cognoscerentur, semel confusè per modum vnius naturæ vniuersalis, & iterum distinctè, ac si distinguerentur ab illo obiecto, quod confusè per eandem cognitionem repræsen-